

Регіональне управління та місцеве самоврядування

УДК 352:711.5

Матвіїшин Євген Григорович

*доктор економічних наук, професор кафедри публічного врядування
Національний університет "Львівська політехніка"*

Matviishyn Yevhen

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Department of Public Governance
Lviv Polytechnic National University*

ORCID: 0000-0001-9522-4645

Михайлечко Василь Орестович

*старший викладач кафедри технології та організації будівництва
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького*

Mykhailechko Vasyl

*Senior Lecturer of the Department of Construction Technology and Organization
Stepan Gzhytskyi National University of
Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv*

ORCID: 0000-0002-5703-9825

Михайлечко Надія Василівна

*старший викладач кафедри архітектури
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького*

Mykhailechko Nadiya

*Senior Lecturer of the Department of Architecture
Stepan Gzhytskyi National University of
Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv*

ORCID: 0009-0008-6266-9224

**ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ПРОСТОРОВОГО
РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
INFORMATION RESOURCES FOR SPATIAL DEVELOPMENT
PLANNING OF TERRITORIAL COMMUNITIES**

***Анотація.** Вступ. В умовах децентралізації та післявоєнної відбудови України посилення ролі органів місцевого самоврядування у сфері управління земельними ресурсами, інфраструктурою та розвитком територій актуалізує потребу у створенні цілісної, науково обґрунтованої системи інформаційного забезпечення планувальних рішень.*

***Мета.** Метою дослідження є характеристика та систематизація інформаційних ресурсів, що використовуються у процесі планування просторового розвитку територіальних громад, виявлення й узагальнення основних проблем інформаційного забезпечення у цій сфері, а також обґрунтування практичних рекомендацій щодо шляхів їх подолання.*

***Матеріали і методи.** Методологічною основою дослідження є аналіз нормативно-правових актів України, наукових публікацій, офіційних статистичних даних, матеріалів державних кадастрів і цифрових інформаційних систем. У роботі використано методи системного аналізу, узагальнення, порівняння, класифікації, а також елементи експертного та сценарного підходів до оцінювання просторового розвитку територій.*

***Результати.** У статті обґрунтовано, що в умовах децентралізації, післявоєнної відбудови та зростання складності просторових процесів ефективне планування просторового розвитку територіальних громад неможливе без формування цілісної, узгодженої та актуальної системи інформаційних ресурсів. У ході дослідження систематизовано основні групи інформаційних ресурсів для планування просторового розвитку територіальних громад: правові, містобудівні, соціально-економічні та демографічні дані, а також прогнози й експертні оцінки. Проаналізовано*

роль ключових цифрових систем у прийнятті управлінських рішень. Визначено типові проблеми використання інформаційних ресурсів та запропоновано практичні шляхи їх запобігання, спрямовані на підвищення обґрунтованості, прозорості та адаптивності просторового планування. Показано, що ефективне використання інформаційних ресурсів для планування просторового розвитку територіальних громад можливе лише за умови інтеграції різних джерел інформації, регулярного оновлення даних і застосування сучасних цифрових інструментів, зокрема геоінформаційних систем, державних кадастрів і спеціалізованих електронних платформ.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розвитком муніципальної статистики, поглибленням інтеграції інформаційних систем, удосконаленням методів прогнозування та впровадженням адаптивного просторового планування з урахуванням безпекових, демографічних і соціально-економічних змін.

Ключові слова: просторове планування, будівництво, інформаційна безпека, місцеве самоврядування, муніципальна статистика, сталий розвиток.

Summary. Introduction. In the context of decentralization and post-war reconstruction in Ukraine, the strengthening of the role of local self-government bodies in managing land resources, infrastructure, and territorial development highlights the need to establish a coherent, scientifically grounded system of information support for planning decisions.

Purpose. The purpose of the study is to characterize and systematize the information resources used in the process of spatial development planning of territorial communities, to identify and generalize the main problems of information support in this field, and to substantiate practical recommendations for addressing them.

Materials and methods. The methodological framework of the study is based on the analysis of Ukrainian regulatory and legal acts, scientific publications, official statistical data, materials from state cadastres and digital information systems. The research employs methods of system analysis, generalization, comparison, and classification, as well as elements of expert-based and scenario approaches to assessing territorial spatial development.

Results. The article substantiates that under conditions of decentralization, post-war reconstruction, and increasing complexity of spatial processes, effective planning of territorial community development is impossible without the establishment of a coherent, coordinated, and up-to-date system of information resources. The study systematizes the main groups of information resources for spatial development planning of territorial communities, including legal, urban planning, socio-economic, and demographic data, as well as forecasts and expert assessments. The role of key digital systems in managerial decision-making is analyzed. Typical problems in the use of information resources are identified, and practical measures to address them are proposed, aimed at enhancing the validity, transparency, and adaptability of spatial planning. It is demonstrated that effective use of information resources in spatial development planning is feasible only through the integration of diverse data sources, regular data updates, and the application of modern digital tools, including geographic information systems, state cadastres, and specialized electronic platforms.

Discussion. Further research prospects are associated with the development of municipal statistics, deeper integration of information systems, improvement of forecasting methods, and the implementation of adaptive spatial planning that takes into account security, demographic, and socio-economic changes.

Key words: spatial planning, construction, information security, local self-government, municipal statistics, sustainable development.

Постановка проблеми. У межах реформи децентралізації передача значної частини управлінських повноважень і фінансових ресурсів на рівень територіальних громад актуалізувала проблему формування науково обґрунтованої та цілісної політики просторового розвитку в Україні. За нових інституційних умов органи місцевого самоврядування (ОМС) набули визначальної ролі у забезпеченні раціонального використання земельних ресурсів, розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури, а також у створенні належних умов для підвищення якості життя населення. Ефективне виконання цих функцій потребує узгодження інтересів різних стейкхолдерів з метою формування інвестиційно привабливого середовища та запобігання стихійним процесам житлового, громадського і промислового будівництва. Особливої гостроти зазначена проблематика набуває в умовах післявоєнної відбудови, коли на ОМС покладається відповідальність за відновлення пошкоджених і зруйнованих територій та адаптацію просторових рішень до змінених безпекових, соціально-економічних і демографічних реалій. У цьому контексті ключового значення набуває використання сучасних інформаційних ресурсів, зокрема геоінформаційних систем, державних кадастрів, реєстрів, відкритих даних і прогностичних розрахунків, які забезпечують інформаційну основу для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна увага в сучасних публікаціях приділена обґрунтуванню необхідності отримання та використання геопросторових даних для планування рішень щодо просторового розвитку як окремих населених пунктів, так і територіальних громад. Зокрема дослідники розглядали роль геоінформаційних систем (ГІС) як ключового інструмента інформаційного забезпечення управління розвитком територій в умовах децентралізації та вдосконалення практики електронного врядування [1], акцентували увагу на можливостях ГІС щодо інтеграції просторових, статистичних і кадастрових даних для аналізу

стану територій, обґрунтування управлінських рішень і розроблення містобудівної документації [2]. Проблеми впровадження геоінформаційних технологій у територіальних громадах ґрунтовно розкрито дослідниками Дуровою Н.В, Кондратюком Д.Ю. і Першко Л.О. [3]. У низці попередніх досліджень [4; 5; 6] сформовано методичну основу для використання ГІС у процесах просторового розвитку територіальних громад. Важливий висновок з цих та інших досліджень: використання геоінформаційних технологій корисне не лише для підвищення ефективності планування землекористування, розвитку інфраструктури, але й для забезпечення прозорості діяльності ОМС. Для підвищення обґрунтованості рішень щодо просторового розвитку територіальних громад доцільно також використовувати доступну інформацію, яка описує соціально-економічну і демографічну ситуацію, стан і потенціал інфраструктури, природних ресурсів, довкілля та інші показники.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Більшість досліджень розглядають організаційні і технічні аспекти використання інформаційних ресурсів для просторового планування, зокрема землекористування і розроблення містобудівної документації. Менш дослідженими є питання класифікації відповідних інформаційних ресурсів і практичних рекомендацій щодо їх використання ОМС для планування просторового розвитку територіальних громад.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є опис системи інформаційних ресурсів для планування просторового розвитку територіальних громад, узагальнення проблем інформаційного забезпечення в цій сфері та розробка практичних рекомендацій для їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Просторовий розвиток територіальної громади – це процес планування та управління змінами в межах її території (розміщення житлових, громадських, промислових зон, інфраструктури тощо) для досягнення сталого розвитку (балансу

екологічних, соціальних та економічних інтересів). Відповідні стратегічні рішення фіксуються насамперед у «Комплексному плані просторового розвитку території територіальної громади» (далі – комплексний план) – ключовій містобудівній документації на місцевому рівні та документації із землеустрою [7]. Комплексний план доцільно розробляти на основі концепції інтегрованого розвитку територіальної громади, в якій на основі партисипативного підходу [8] визначено пріоритети її розвитку. Ефективне планування просторового розвитку конкретної територіальної громади неможливе без формування цілісної та взаємоузгодженої системи інформаційних ресурсів, які забезпечують аналітичну основу для прийняття управлінських рішень, дають змогу оцінювати поточний стан громади, прогнозувати її розвиток і мінімізувати ризики нераціонального використання земель, інфраструктури та інших її ресурсів. *Систему інформаційних ресурсів у сфері просторового планування* доцільно розглядати як взаємопов'язаний комплекс правових, містобудівних, соціально-економічних, демографічних та інших даних, зокрема і прогнозних розрахунків та експертних оцінок.

Правові інформаційні ресурси. Три законодавчі акти утворюють «трикутник», на якому ґрунтується сучасна реформа територіального планування в Україні: Земельний кодекс України, Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», Закон України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних». Якщо раніше архітектори та землевпорядники працювали окремо, то зараз ці закони змушують їх діяти в межах єдиного цифрового та правового поля. Окрім того, інформаційними ресурсами для планування просторового розвитку територіальних громад є Закони України, які, серед іншого, визначають повноваження ОМС і процедурні вимоги до стратегічного планування, наприклад:

- «Про землеустрій»: регулює розробку документації із землеустрою, яка є складовою частиною комплексного плану;

- «Про стратегічну екологічну оцінку»: обов'язковий для проведення відповідної оцінки проєктів документів, які стосуються містобудування або землеустрою;
- «Про Державний земельний кадастр»: регулює внесення відомостей про функціональні зони та обмеження у використанні земель;
- «Про охорону культурної спадщини»: визначає вимоги до історико-архітектурного опорного плану населеного пункту для історичних населених місць України.

Правову інформаційну базу доповнюють підзаконні нормативно-правові акти, а також дотичні галузеві кодекси. Так, у низці постанов Кабінету Міністрів України деталізовано «технічну» сторону планування просторового розвитку територіальних громад, а Водний кодекс України регулює планування прибережних захисних смуг і водоохоронних зон.

У 2025 році законодавство зазнало важливих коректив (зокрема через прийняття Закону № 4321-XI [9]). Відповідні зміни полягають у розширенні та уточненні інформаційної бази просторового планування громад, а також у посиленні ролі Державного земельного кадастру та документації із землеустрою як ключових інформаційних ресурсів для прийняття планувальних рішень, зокрема у випадках розміщення лінійних об'єктів, енергетичної та електронної комунікаційної інфраструктури. Встановлюються підвищені вимоги до прозорості та доступності публічної інформації щодо рішень ОМС у сфері використання земель і розвитку інфраструктури. Термін обов'язкової наявності комплексних планів для всіх громад було відтерміновано до 2028 року. У 2025 році з метою гармонізації національних будівельних норм із міжнародними стандартами та кращими практиками забезпечення універсальної доступності оновлено вимоги до проєктування й експлуатації об'єктів будівництва [10], які, серед іншого, регламентують планувальні рішення будівель та організацію територій з погляду забезпечення безбар'єрності простору.

Для належного врахування правових інформаційних ресурсів у процесі планування просторового розвитку територіальних громад потрібно брати до уваги типові проблеми в їх використанні (табл. 1).

Таблиця 1

**Типові проблеми у використанні правових інформаційних ресурсів
для планування просторового розвитку територіальних громад**

Проблеми	Шляхи запобігання
Документація з просторового розвитку територіальної громади розробляється на тривалий період, а правове регулювання може змінюватися щороку.	Постійний правовий моніторинг; закладання в документи з просторового планування механізмів адаптації.
Брак навичок у посадових осіб ОМС щодо роботи з правовими інформаційними ресурсами.	Навчання працівників ОМС та інших представників громад; підготовка методичних матеріалів.
Не всі посадові особи ОМС мають достатню підготовку у сферах земельного права, містобудівного регулювання, стратегічного планування.	Підвищення кваліфікації; формування міждисциплінарних команд (юрист - архітектор - землевпорядник); співпраця з профільними закладами освіти та експертами.

Джерело: систематизував Матвійшин Є.Г.

Містобудівні інформаційні ресурси. Для планування просторового розвитку громад тепер інформаційні ресурси перестали бути просто місцем зберігання документів. Сьогодні це інтегрована мережа цифрових систем, де дані автоматично синхронізуються між собою. Зокрема основу для прийняття рішень у громадах становлять такі основні містобудівні інформаційні ресурси:

1. Єдина державна електронна система у сфері будівництва (ЄДЕССБ) – це централізований ресурс для всієї будівельної галузі України, в якій реєструється вся містобудівна документація. Через ЄДЕССБ видаються містобудівні умови та обмеження, реєструються повідомлення про початок робіт і сертифікати про прийняття в експлуатацію закінчених будівельних об'єктів. Для територіальної громади ЄДЕССБ дає змогу здійснювати контроль за реальним будівництвом на її території в режимі реального часу.

2. Містобудівний кадастр – спеціалізована інформаційна система, що містить геопросторові дані про забудову та інфраструктуру. На державному рівні забезпечуються єдині стандарти та інтеграція з іншими реєстрами. На місцевому рівні надається інформація (цифрові шари) з мережами (водопровід, газ тощо), червоними лініями вулиць, межами пам'яток архітектури та функціональним зонуванням. Добрим прикладом є реалізація цього підходу Рівненською міською радою [11]. Такий «цифровий двійник» громади дає змогу моделювати розвиток територій до початку фізичних робіт.

3. Державний земельний кадастр (ДЗК) – є важливим джерелом даних про координати меж земельних ділянок, їх цільове призначення, форму власності [12]. Користувач може отримати викопіювання з картографічної основи, витяг з ДЗК про обмеження у використанні земель та інші документи.

4. Національна інфраструктура геопросторових даних (НІГД) – об'єднує дані різних відомств [13]. Вона дає змогу отримати дані, які не є суто містобудівними, але впливають на планування: межі лісів, водних об'єктів, родовища корисних копалин, дані про стан ґрунтів. Завдяки порталу НІГД посадові особи ОМС та інші фахівці, залучені до планування просторового розвитку громади, можуть накладати різні типи даних (наприклад, зону підтоплення на зону перспективної забудови), щоб уникнути помилок. У період воєнного стану НІГД функціонує в обмеженому режимі з доступом лише для ОМС та органів центральної влади.

5. Геопортали територіальних громад – власні публічні портали на основі ГІС-технологій, створені деякими громадами (див., наприклад, у [14]). Їх основною метою є підвищення інвестиційної привабливості та прозорості. На таких порталах зазвичай відображаються: вільні земельні ділянки для аукціонів, об'єкти комунальної власності, що здаються в

оренду, схеми руху громадського транспорту, розташування соціальних об'єктів тощо.

Використання містобудівних інформаційних ресурсів для планування просторового розвитку територіальних громад часом супроводжується деякими проблемами. Пропонуються шляхи їх уникнення (табл. 2).

Таблиця 2

Типові проблеми у використанні містобудівних інформаційних ресурсів для планування просторового розвитку територіальних громад

Проблеми	Шляхи запобігання
Застарілість містобудівної документації.	Поетапне оновлення документації.
Неузгодженість між різними системами.	Регулярна верифікація даних; синхронізація кадастрових і містобудівних ресурсів.
Неточні або неактуальні дані.	Використання аерофотозйомки та супутникових даних.
Нестача фахівців з ГІС і містобудування.	Підвищення кваліфікації працівників ОМС; формування міждисциплінарних команд; партнерство з профільними інституціями та закладами освіти.
Обмежений доступ та низька прозорість.	Відкриття містобудівних даних у форматі відкритого доступу; підготовка публічних онлайн-карт громади; активне залучення громадськості до обговорень.
Різноманітність норм містобудівного законодавства; ризик оскарження документації.	Правова експертиза містобудівних рішень; автоматизація процедур через електронні системи.

Джерело: систематизував Михайлечко В.О.

Соціально-економічні і демографічні дані, прогнози та експертні оцінки. Ефективне планування просторового розвитку територіальних громад ґрунтується також на комплексному використанні достовірних соціально-економічних і демографічних даних, прогнозів та експертних оцінок, що дають змогу враховувати як поточний стан території, так і перспективи її розвитку. Якість планувальних рішень безпосередньо

залежить від повноти, актуальності та репрезентативності джерел інформації.

Основним джерелом *соціально-економічних даних* в Україні є офіційна державна статистика, яку формує Державна служба статистики України та її територіальні органи. Вона охоплює показники економічної активності населення, рівня зайнятості та безробіття, структури господарського комплексу, доходів населення, розвитку житлового фонду та соціальної інфраструктури. Важливу роль відіграють також дані ОМС, зокрема інформація про бюджети територіальних громад, програми соціально-економічного розвитку, діяльність комунальних підприємств і реалізацію інфраструктурних проєктів. Доповнюють офіційні статистичні джерела галузеві реєстри центральних органів виконавчої влади (податкові органи, служби зайнятості, органи освіти й охорони здоров'я), а також результати соціологічних досліджень.

Демографічні дані формуються на основі статистичної інформації про чисельність населення, його вікову та статеву структуру, показники народжуваності, смертності та міграційного руху. Для локального рівня суттєвими джерелами інформації є обліки внутрішньо переміщених осіб, дані закладів освіти та охорони здоров'я, які дозволяють уточнювати реальну демографічну ситуацію та прогнозувати потребу в соціальній інфраструктурі.

Після реформи децентралізації з утворенням нових районів і територіальних громад не організовано збору даних, які раніше формувалися головними управліннями статистики в областях на основі інформації, що надавалася органами місцевого самоврядування, суб'єктами підприємницької діяльності та іншими організаціями, які діяли у відповідних адміністративних одиницях. Актуальним завданням з погляду формування і використання соціально-економічних і демографічних даних для планування просторового розвитку територіальних громад є розвиток муніципальної статистики. Певні

досягнення у цій сфері має Львівська область – тут діє «Портал місцевої статистики Львівщини» [15]. Завдяки розвитку муніципальної статистики можна буде отримати коректні дані про соціально-економічну та демографічну ситуацію на рівні територіальних громад. До речі, на основі аналітичного дослідження потреб у статистичній інформації муніципального рівня [16] зроблено висновок, що основною проблемою є відсутність статистичної системної інформації щодо соціальної, демографічної економічної, екологічної та інших сфер життєдіяльності саме на рівні територіальних громад. Узагальнення проблем щодо отримання інформації про соціально-економічну та демографічну ситуацію наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Типові проблеми у використанні соціально-економічних і демографічних даних для планування просторового розвитку територіальних громад

Проблеми	Шляхи запобігання
Статистичні дані не охоплюють рівня територіальних громад і населених пунктів.	Поєднання офіційної статистики з місцевими обстеженнями.
Відсутність актуального перепису населення; значні міграційні процеси (внутрішні та зовнішні).	Використання адміністративних даних (реєстри, освіта, медицина тощо); регулярні локальні демографічні оцінки; застосування прогностичних моделей з кількома сценаріями.
Відсутність інтерактивних платформ; недостатня візуалізація показників.	Інтеграція статистики з ГІС-картами; розробка і використання дашбордів та аналітичних панелей.
Недостатній облік якісних соціальних показників.	Проведення соціологічних опитувань; залучення громадян до збору даних.

Джерело: систематизувала Михайлечко Н.В.

На основі соціально-економічних і демографічних даних формуються *прогнози розвитку територіальних громад*, що є необхідним елементом просторового планування. Прогнозування здійснюється з використанням статистичних та економіко-математичних моделей, екстраполяції наявних тенденцій, а також сценарного підходу [17].

Важливими джерелами прогнозної інформації, окрім статистичних даних, є стратегії розвитку територіальних громад, регіональні та державні програмні документи, а також аналітичні матеріали міжнародних організацій, які враховують довгострокові соціально-економічні та демографічні тенденції.

Окреме місце у процесі просторового планування займають *експертні оцінки*, які доповнюють кількісні дані якісним аналізом. Вони формуються на основі висновків фахівців у сфері містобудування, економіки, демографії, соціології та екології, а також шляхом залучення представників місцевого бізнесу, громадських організацій та активних мешканців громади. Експертні оцінки дозволяють врахувати специфіку території, потенційні ризики та можливості розвитку, що не завжди можуть бути відображені у статистичних показниках. Підставами для використання методів на основі експертних оцінок є: брак достовірної інформації про явище; невизначеність середовища, де реалізується просторовий розвиток громади, дефіцит часу на додаткові дослідження. Методика експертних оцінок дає змогу оцінити якісно нові процеси і явища на основі досвіду, знань та інтуїції спеціалістів. Завдяки цій методиці можна з'ясувати не лише діапазон можливих значень невизначених чинників, але й їх імовірнісний розподіл. На цій основі можуть генеруватися ймовірнісні сценарії просторового розвитку територіальної громади. Експертні оцінки можуть бути індивідуальними та груповими. Перевагами індивідуальних експертних оцінок є: фахова деталізація, оперативність отримання інформації, відсутність групового тиску. Вони особливо корисні для вузькоспеціалізованих рішень. Перевагами групових експертних оцінок є: комплексність і багатомірність, зменшення суб'єктивності, можливість визначення імовірнісного розподілу чинників, підвищення легітимності рішень, оскільки результати групових експертних оцінок легше обґрунтувати у стратегічних документах громади. Для планування просторового розвитку

територіальних громад доцільно використовувати індивідуальні експертні оцінки на початкових етапах або для аналізу окремих проблем, а групові – під час формування стратегій, сценаріїв розвитку та ухвалення ключових планувальних рішень.

Попри наявність переваг у використанні різноманітних даних, прогнозів та експертних оцінок для планування просторового розвитку територіальних громад, існує низка проблем у цій сфері. Їх систематизовано в табл. 4.

Таблиця 4

Типові проблеми у використанні прогнозів та експертних оцінок для планування просторового розвитку територіальних громад

Проблеми	Шляхи запобігання
Високий рівень невизначеності та ризик помилкових прогнозів.	Використання сценарного підходу (оптимістичний, базовий, песимістичний); регулярний перегляд прогнозів; застосування адаптивного планування.
Суб'єктивність експертних оцінок.	Залучення різнопрофільних експертів; застосування методів Delphi, SWOT тощо; анонімізація експертних опитувань.
Формальне використання прогнозів у документах.	Прив'язка прогнозів до конкретних рішень (зонування, інфраструктура тощо); встановлення показників досягнення; моніторинг реалізації прогнозних сценаріїв.
Конфлікт між короткостроковими інтересами (політичними циклами) та довгостроковими прогнозами.	Інституційне закріплення довгострокових стратегій; залучення громадськості.
Нерозуміння прогнозів посадовцями та громадянами.	Візуалізація сценаріїв (карти, графіки, моделі); спрощені аналітичні записки; публічні обговорення прогнозів.
Брак механізмів перевірки та коригування прогнозів і перегляду експертних оцінок.	Регулярні оновлення; порівняння прогнозів із фактичними показниками.

Джерело: систематизував Матвіїшин Є.Г.

Наведений опис проблем у використанні різноманітних інформаційних ресурсів і пропозиції щодо їх запобігання можуть бути корисними для ОМС та інших зацікавлених сторін під час планування

просторового розвитку територіальних громад і підготовки стратегічних документів на місцевому рівні.

Висновки із цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямку. Встановлено, що ключовими проблемами інформаційного забезпечення просторового планування залишаються застарілість і фрагментарність даних, неузгодженість між інформаційними системами, дефіцит актуальної соціально-економічної та демографічної статистики на рівні громад, а також обмежена спроможність ОМС у сфері використання складних інформаційних ресурсів. Запропоновані практичні рекомендації спрямовані на подолання цих проблем через розвиток муніципальної статистики, підвищення кваліфікації працівників громад, формування міждисциплінарних команд, використання сценарного та адаптивного підходів до прогнозування. Поєднання кількісних даних із якісними експертними оцінками та прогнозами дозволяє враховувати невизначеність середовища, мінімізувати ризики помилкових рішень і підвищити обґрунтованість планів просторового розвитку. *Подальші перспективи в цьому напрямку* полягають у розвитку муніципальної статистики, інтеграції інформаційних систем, удосконаленні методів прогнозування та впровадженні адаптивного просторового планування з урахуванням безпекових, демографічних і соціально-економічних чинників.

Література

1. Сиченко В. В., Рибкіна С. О., Соколова Е. Т. Геоінформаційний аналіз як інструмент оцінки та підвищення конкурентоспроможності територій в умовах розвитку електронного урядування. *Державне будівництво*. 2024. № 2(36). С. 55-67. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-04>

2. Чувпило В., Шевчук С., Гапон С., Нагорна С., Куришко Р. Кадастрові системи та землеустрій у містобудівному проектуванні: оптимізація землекористування та міського планування. *Містобудування*

та територіальне планування. 2023. 84. С. 407-423. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.84.407-423>

3. Дурова Н. В., Кондратюк Д. Ю., Першко Л. О. Геоінформаційні технології територіальних громад в умовах діджиталізації. *Академічні візії*. 2024. Вип. 32. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11795036>

4. Карпінський Ю., Лященко А., Макаренко Д., Черін А. Національна інфраструктура геопросторових даних України у світовому вимірі: стан та нагальні завдання розвитку і сталого функціонування. *Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва*. 2021. Вип. 1 (41). С. 104-112. URL: <https://zgt.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/15.pdf> (дата звернення: 10.01.2026).

5. Клєпко А., Литвиненко Т., Ткаченко І. Відкриті дані для просторового планування територіальних громад. Просторове планування для майбутнього України : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (25–26 травня 2023 р.). Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. С. 5356. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/12848> (дата звернення: 10.01.2026).

6. Butenko Ye., Vovna M., Prykhodko M. Spatial planning as a tool for managing land resources in territorial communities. *Land management, cadastre and land monitoring*. 2024. 2. Р. 57-71. DOI: <https://doi.org/10.31548/zemleustriy2024.02.05>

7. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 року №3038-VI (в редакції від 19 грудня 2025 року). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 10.01.2026).

8. Порядок формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади: наказ від 22 вересня 2022 року № 172. *Міністерство розвитку громад та територій України*. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-22#Text> (дата звернення: 10.01.2026).

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання земельних ділянок для розбудови цифрової інфраструктури: Закон України від 25 березня 2025 року №4321-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4321-20/print>

10. Про затвердження Зміни № 3 ДБН В.2.2-40:2018 : наказ від 20.11.2025 № 1617. *Міністерство розвитку громад та територій України*. URL: <https://mindev.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-zminy-3-dbn-v22-402018-inkluzyvni-budiveli-sporud-osnovni-polozhennia>

11. Геоінформаційна система Рівненської міської територіальної громади. URL: <https://geo.rv.ua/home> (дата звернення: 09.01.2026).

12. Електронні сервіси земельного кадастру. *Держгеокадастр*. URL: <https://e.land.gov.ua/services> (дата звернення: 07.01.2026).

13. Про НІГД. *Національний геопортал*. URL: <https://nsdi.gov.ua/docs/about/> (дата звернення: 11.01.2026).

14. Білявський М. О. Розробка методики цифрового моделювання землекористувань та землеволодінь громади. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. № 1. С. 133-139. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-22>

15. Портал місцевої статистики Львівщини. URL: <https://stat.loda.gov.ua/> (дата звернення: 11.01.2026).

16. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Аналіз потреб у місцевій статистиці. Аналітичний звіт. 2024. 127 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/analizpotrebumisceviistatistici.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).

17. Matviishyn Ye., Dziurakh Yu. Forecasting Demographic Changes on Rural Areas in the Regions of Ukraine. *Agrarian Economy*. 2021. 14(1-2). P. 91-102. URL:

<http://agrarianeconomy.lnup.edu.ua/index.php/en/archiveeng/53-english/archive/2021-t-14-1-2-en/367-12> (дата звернення: 11.01.2026).

References

1. Sychenko, V. V., Rybkina, S. O. & Sokolova, E. T. (2024). Heoinformatsiyni analiz yak instrument otsinky ta pidvyshchennia konkurentospromozhnosti terytorii v umovakh rozvytku elektronnoho uriaduvannia. *Derzhavne budivnytstvo*. 2(36). 55–67. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-04> [in Ukrainian].
2. Chuvpylo, V., Shevchuk, S., Hapon, S., Nahorna, S. & Kuryshko, R. (2023). Kadastrovi systemy ta zemleustrii u mistobudivnomu proiektuvanni: optymizatsiia zemlekorystuvannia ta miskoho planuvannia. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. 84. 407–423. <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.84.407-423> [in Ukrainian].
3. Durova, N. V., Kondratiuk, D. Yu. & Pershko, L. O. Heoinformatsiini tekhnolohii terytorialnykh hromad v umovakh didzhytalizatsii. *Akademichni vizii*. 2024. 32. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11795036> [in Ukrainian].
4. Karpinskyi, Yu., Liashchenko, A., Makarenko, D. & Cherin, A. (2021). Natsionalna infrastruktura heoprostorovykh danykh Ukrainy u svitovomu vymiri: stan ta nahalni zavdannia rozvytku i staloho funktsionuvannia. *Suchasni dosiahnennia heodezychnoi nauky ta vyrobnytstva*. 1(41). 104–112. URL: <https://zgt.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/15.pdf> [in Ukrainian].
5. Kliepko, A., Lytvynenko, T. & Tkachenko, I. (2023). Vidkryti dani dlia prostorovoho planuvannia terytorialnykh hromad. In *Prostorove planuvannia dlia maibutnoho Ukrainy* (pp. 53–56). Yuri Kondratiuk National University. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/12848> [in Ukrainian].
6. Butenko, Ye., Vovna, M. & Prykhodko, M. (2024). Spatial planning as a tool for managing land resources in territorial communities. *Land management, cadastre and land monitoring*. 2. 57-71. <https://doi.org/10.31548/zemleustriy2024.02.05>

7. Verkhovna Rada Ukrainy. (2025). *Zakon Ukrainy "Pro rehuliuvannia mistobudivnoi diialnosti"* (No. 3038-VI, z redaktsiieiu vid 19 hrudnia 2025 roku). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> [in Ukrainian].

8. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. (2022). *Poriadok formuvannia Kontseptsii integrovanoho rozvytku terytorii terytorialnoi hromady* (Nakaz No. 172 vid 22 veresnia 2022 roku). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-22#Text> [in Ukrainian].

9. Verkhovna Rada Ukrainy. (2025). *Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vykorystannia zemelnykh dilianok dlia rozbudovy tsyfrovoy infrastruktury"* (No. 4321-IX vid 25 bereznia 2025 roku). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4321-20/print> [in Ukrainian].

10. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. (2025). *Pro zatverdzhennia Zminy No. 3 DBN V.2.2-40:2018 "Inkliuzyvnist budivel i sporud. Osnovni polozhennia"* (Nakaz No. 1617 vid 20 lystopada 2025 roku). URL: <https://mindev.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-zminy-3-dbn-v22-402018-inkliuzyvnist-budivel-i-sporud-osnovni-polozhennia> [in Ukrainian].

11. Heoinformatsiina systema Rivnenskoï miskoi terytorialnoi hromady. (n.d.). URL: <https://geo.rv.ua/home> [in Ukrainian].

12. Derzhheokadastr. (n.d.). *Elektronni servisy zemelnoho kadastru*. URL: <https://e.land.gov.ua/services> [in Ukrainian].

13. Natsionalnyi heoportal. (n.d.). *Pro Natsionalnu infrastrukturu heoprosorovykh danykh (NIGD)*. URL: <https://nsdi.gov.ua/docs/about/> [in Ukrainian].

14. Biliavskyi, M. O. (2025). Rozrobka metodyky tsyfrovoho modeliuвання zemlekorystuvan ta zemlevolodin hromady. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 1. 133–139. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-22> [in Ukrainian].

15. Portal mistsevoi statystyky Lvivshchyny. (n.d.). <https://stat.loda.gov.ua/> [in Ukrainian].

16. Analiz potreb u mistsevi statystytsi. *Analychnyi zvit*. Proiekt USAID "HOVERLA". 2024. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/analizpotrebumisceviistatistici.pdf> [in Ukrainian].

17. Matviishyn, Ye. & Dziurakh, Yu. (2021). Forecasting Demographic Changes on Rural Areas in the Regions of Ukraine. *Agrarian Economy*. 14(1-2). 91-102. URL: <http://agrarianeconomy.lnup.edu.ua/index.php/en/archiveeng/53-english/archive/2021-t-14-1-2-en/367-12>